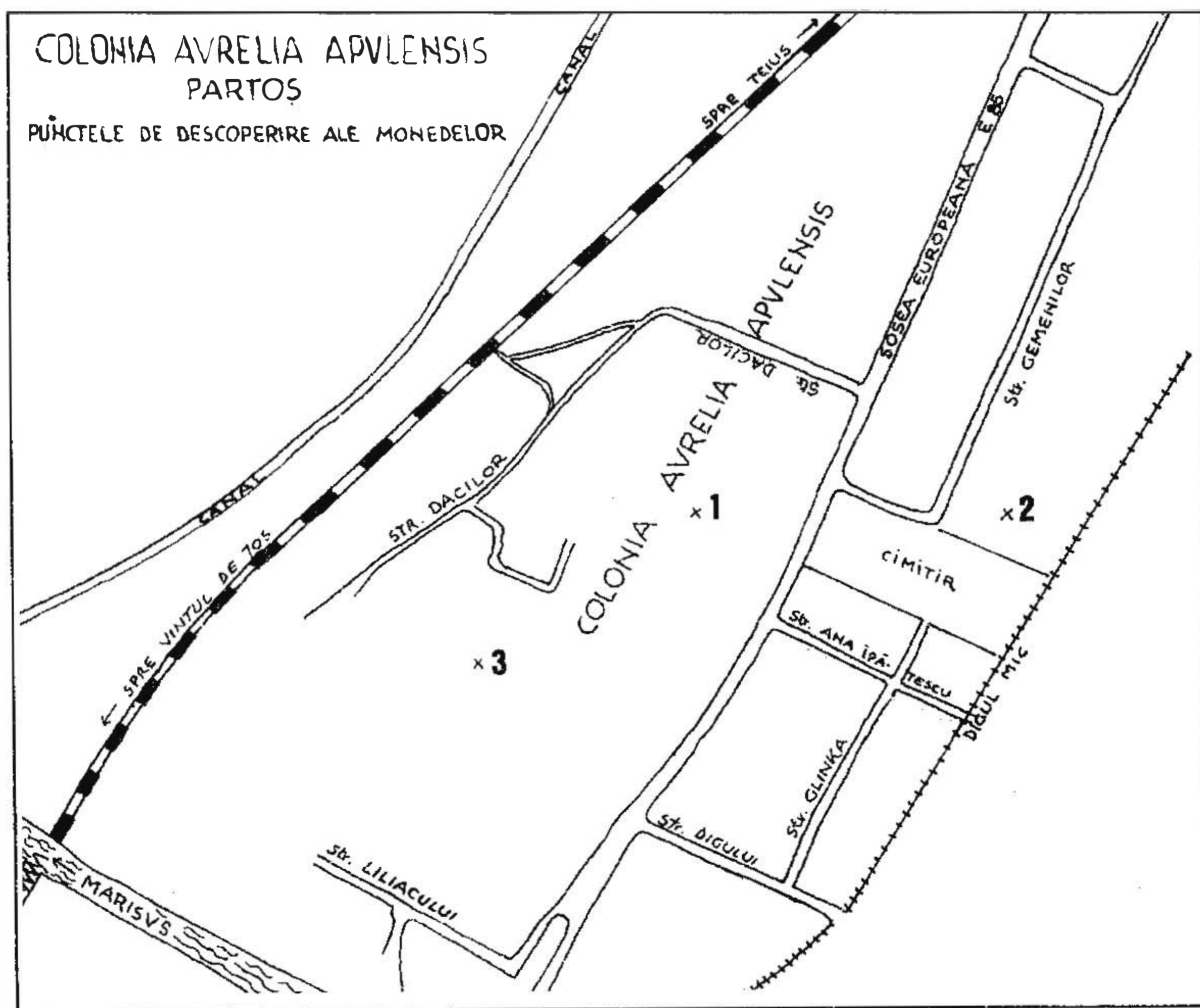

MONEDE IMPERIALE ROMANE DESCOPERITE RECENT LA APULUM

Pe teritoriul celor două *coloniae* de la Apulum¹ a fost descoperit, în timp, un număr apreciabil de monede imperiale romane. La *colonia Aurelia Apulensis* astfel de descoperiri sunt semnalate încă din secolul XVIII dar informațiile sunt vagi². În secolul următor descoperirile apar din ce în ce mai des. Cu ocazia construirii terasamentului de cale ferată, în anul 1867, au fost descoperite monede datând de pe vremea împăraților Antoninus Pius, Commodus, Septimius Severus și Alexander Severus. Un număr semnificativ din monedele descoperite aici s-au pierdut sau au fost comercializate³.

Monedele descoperite de A. Cserni în săpăturile sistematice de la glacisul cetății medievale de la Alba Iulia, ca și cele descoperite fortuit pe întreaga zonă arheologică de la Apulum, au fost în totalitate luate în evidență⁴. În anul 1956 este întocmit cel dintâi catalog general al descoperirilor numismatice de la Apulum⁵. Acest catalog a fost completat cu unele studii ulterioare⁶.

Planul suburbiei Partoș (Alba Iulia), *colonia Aurelia Apulensis* cu punctele de descoperire ale monedelor.

¹ Al. Popa, în *Apulum*, XIV, 1976, p. 65-71.

² I. Winkler, în *ActaMN*, II, 1965, p.215.

³ *Mitteilungen der k. k. Central Commission zur Erforschung und Erhaltung der Baudenkmäler*, Wien, XVIII, 1873, p.329-330.

⁴ A. Cserni, în *ATE*, I, 1888-XVIII, 1917.

⁵ I. Winkler, *op cit.*, p.215-256, Pl.I-VI.

⁶ V. Pavel, în *Apulum*, XIV, 1976, p.73-97; XV, 1977, p.663-670.

În ceea ce urmează prezentăm succint, cu toate datele necesare și utile, șase monede descoperite în trei puncte din *colonia Aurelia Apulensis*⁷.

1. Av. **HADRIANVS AVGVSTVS**

Capul împăratului spre dreapta

Rv. **COS III**

Pudicitia cu vâl, șezând, spre dreapta.

Denar, *RIC*, II, 178, Roma, anii 125-128.

Greutate= 2,38 gr; diametrul =18 mm.

Placată cu argint ; slab conservată.

Descoperită în punctul 1 (Planșa I).

2. Av. **ANTONINVS (AVG) PIVS (P-P-IMP II)**

Capul împăratului spre dreapta.

Rv. **TR POT XXI COS IIII SC.**

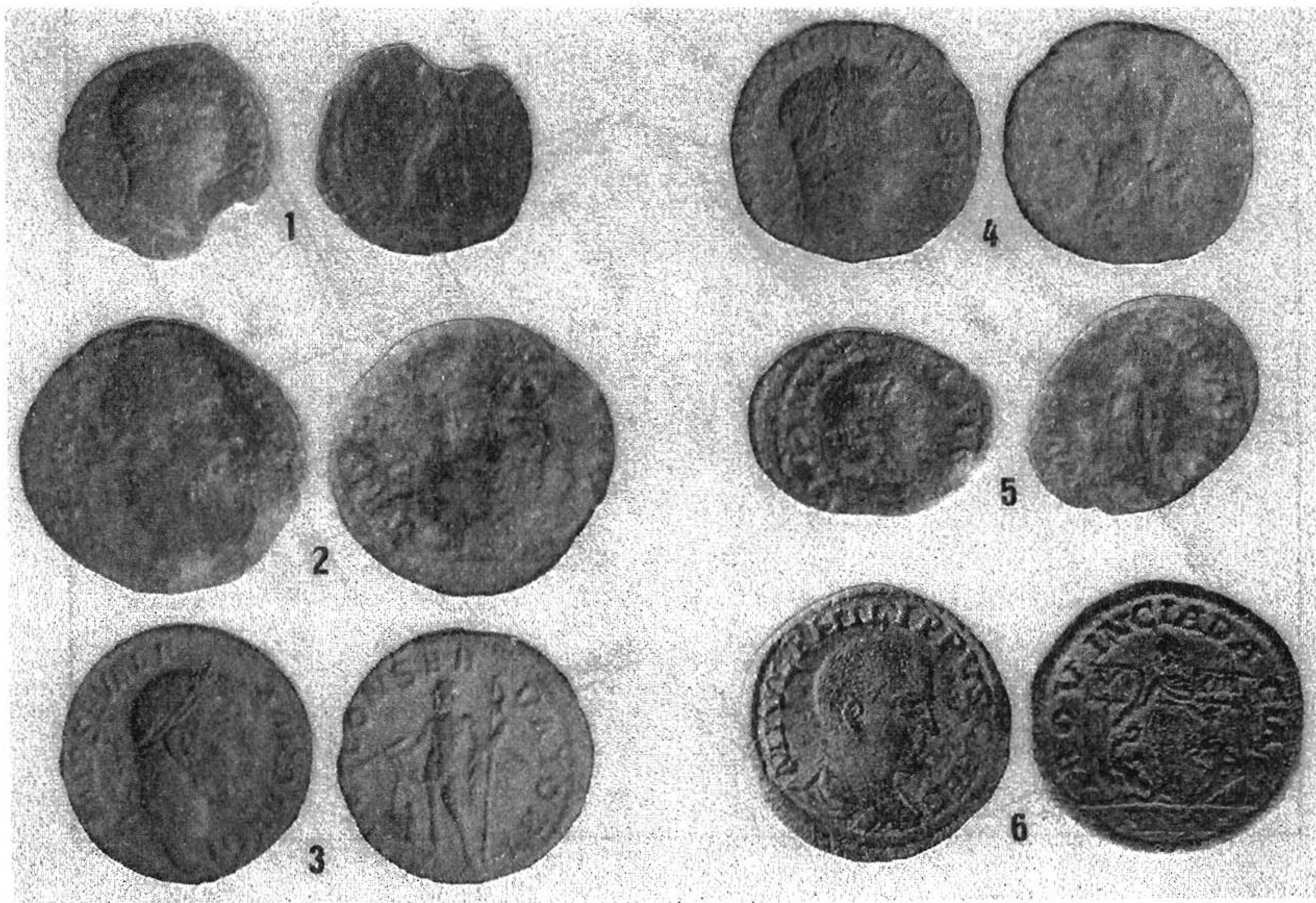
Annona în picioare spre dreapta, cu spic de grâu și *modius* în stânga și cu o vâslă în cea dreaptă.

Dupondius, *RIC*, III, 993, Roma, anii 157-158.

Greutate= 10,5 gr; diametrul =24,7 mm.

Bronz, slab conservată.

Descoperită în punctul 2 (Planșa I).

Planșa I. 1,3,4,5 dinari; 2 dupond; 6 sestert.

⁷ Monedele au fost descoperite, pe terenurile proprii, de Nicolae Florea (punctele 1 și 2) și de Gheorghe Rusu (punctul 3), cărora le mulțumim călduros pentru bunăvoința de a ni le oferi spre publicare.

3. Av. **IMP SEV ALEXAN AVG**

Bustul împăratului spre dreapta.

Rv. **IOVI CONSERVATORI**

Jupiter în picioare, spre dreapta, cu cele două atribute de bază, sceptra în mâna stângă și fulgerul în cea dreaptă.

Denar, *RIC*, IV/2, 198, Roma, anii 222-228.

Greutate = 2,5 gr. ; diametrul = 17 mm.

Argint, bine conservată.

Descoperită în punctul 1 (Planșa I).

4. Av. **IMP ALEXANDER PIVS AVG**

Capul împăratului spre dreapta.

Rv. **FORTVNAE REDVCI**

Fortuna șezând, spre stânga, ține în mână o hasta cu un glob în vârf și un corn al abundenței.

Denar, *RIC*, IV/2, 233, Antiochia, anii 231-235.

Greutate = 2, 3 gr; diametrul = 17 mm.

Placată cu argint ; slab conservată

Descoperită în punctul 1 (Planșa I)

5. Av. **IVLIA MAMMAEA AVG**

Bustul împărătesei spre dreapta.

Rv. **IVNO CONSERVATRIX**

Iunona *diademata* și cu văl, în picioare spre stânga cu o *patera* și cu un sceptra în mâini

Denar, *RIC*, IV/2, 343, Antiochia, anii 222-235.

Greutate = 2 gr; diametrul = 21 și 16, 5 mm.

Placată cu argint; bine conservată.

Descoperită în punctul 1 (Planșa I)

6. Av. **MIVL PHILIPPVS CAES**

Bustul împăratului spre dreapta.

Rv. **PROVINCIA DACIA AN I**

Dacia personificată, privind spre stânga, este reprezentat stindardul legiunii V. Macedonica și acvila, simbolul legiunii. În partea dreaptă figurează stindardul legiunii XIII Gemina, cu simbolul ei, acvila.

Sestert, identificare cf. I. Winkler, în *ActaMN.*, X 1973, p. 199, nr. 349-350, Pl. VII/46; anul 246.

Greutate = 14, 9 gr; diametrul = 28 mm.

Bronz, bine conservată, patină nobilă.

Descoperită în punctul 3 (Planșa I)

Prezentarea acestor monede aduce o modestă, dar utilă contribuție la îmbogățirea repertoriului numismatic de la Apulum, la completarea situației descoperirilor monetare de aici, cu noi puncte certe.

MATEI DRÎMBĂREAN
Universitatea "1 Decembrie 1918"
Alba Iulia